

PROJECTPLANNING

Het project wordt uitgezet in twee lijnen die correleren met elkaar maar een eigen dynamiek vertonen : de proeftuintrajecten enerzijds en de ontwikkeling van het platform anderzijds.

De algemene projectcoördinatie is in handen van de aanvrager.

September 2019-augustus 2020

°1/ *Twee proeftuintrajecten* : er wordt gewerkt in twee netwerkverbanden aan een proeftuin rond de erfgoedfunctie 'onderzoeken' en een proeftuin rond de erfgoedfunctie 'herkennen en verzamelen'.

***TRAJECT 1: 'Onderzoeken'**

Naam traject: **Soep! Samenler/ven met schoolerfgoed¹**

Trajectcoördinator: CEAH

Doelgroepen: leerlingen Onthaalklassen Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) Kessel-Lo en studenten Lerarenopleiding UCLL (>proeftuin) ; leerlingen en leraren basis en secundair onderwijs, erfgoedactoren (>didactiek en handleiding)

Partners: KADOC (partner 01), UCLL Lerarenopleiding (partner 02), OKAN Kessel-Lo (partner 03), CAG (partner 04); Erfgoedcel Leuven (partner 09)

Termijn: september 2019 -februari 2020

Erfgoedfunctie: onderzoeken

Acties:

Praktijkonderzoek dat nagaat hoe je schoolerfgoed met focus op schoolerfgoed voeding (bvb bibliothecair erfgoed zoals kookhandboeken, immaterieel erfgoed zoals voedingsgewoontes op school: de 'brooddoos', 'soep op school...' ; onroerend erfgoed zoals internaatkeukens en archivalisch erfgoed zoals schoolwandplaten over voedingsdriehoeken...) kan inzetten om aan interculturaliteit te werken

¹ K. D'hamers ea, *Gedeeld verleden, gedeelde toekomst: erfgoed als hefboom voor integratie*, Faro, Brussel, 2015 ; P. Stanley and G. Vass, *Questions of Culture in Autoethnography*, Routledge, 2018; S.H.Jones and A.M.Harris, *Queering Autoethnography*, 2018; S.H.Shenhv, *Analyzing Social Narratives*, 2017; E. Hofman en A. Verdooren, *Diversiteitscompetentie: niet culturen maar mensen ontmoeten elkaar*, 2018; R. Goethart, *Samenleren op een superdiverse school*, 2018.

bij leerlingen OKAN en leraren in opleiding. Het ontwikkelt op basis van de proeftuinbevindingen generiek inzetbare werkinstrumenten voor leraren en erfgoedinstellingen.

°a/ *Startsessie* (september 2019)

Met wie: partners + actoren met kennis van het werken rond interculturaliteit en wereldburgerschap met jonge doelgroepen, met kennis van het bestaan en het inzetten van onderwijscollecties voeding : Samen Onderwijs Maken (SOM) Leuven (Leen Baeyens - reeds gecontacteerd) ; project meerstemmig Erfgoed Hogeschool PXL– UA (Paul Janssenswillen, Els Vinckx - reeds gecontacteerd), FARO...

Wat: ze nemen kennis van het opzet en wisselen ideeën uit met betrekking tot de aanpak. Ze verwijzen naar andere *good practices* en relevante actoren, reiken interessante literatuur, methodieken, locaties, collecties aan.... Ze waarschuwen voor valkuilen.

°b/ *Proeftuin* (oktober-november 2019) : de partners zetten een tweedaagse inleefstage op voor studenten Lerarenopleiding en OKAN leerlingen. Concreet wordt er samengewerkt in een 1 op 1 relatie (buddy's) : de duo's die telkens bestaan uit een student Lerarenopleiding en een leerling zetten samen een leeractiviteit op vanuit het erfgoed. Ze kunnen daarbij kiezen wat ze zullen uitwerken en hoe ze dit zullen doen (medium, benadering): bvb narratief, creatief, autobiografisch.

°c/ *Forum* (december 2019) : hier worden in een nog ruimere cluster van erfgoed- en onderwijsactoren met expertise en interesse de resultaten en bevindingen van de proeftuin voorgesteld en wordt samen nagedacht over de verduurzaming.

°d/ *Verduurzaming* (januari – februari 2020): UCLL en CEAH ontwikkelen een generieke didactiek en handleiding om leerkrachten en erfgoedactoren die willen werken aan interculturaliteit aan de hand van schoolerfgoed te ondersteunen. Die zijn inzetbaar in de verschillende onderwijsvormen van het secundair onderwijs (BSO, TSO en ASO) en worden beschikbaar gemaakt op het platform *slimerfgoed.be*.

***TRAJECT 2: 'Herkennen en verzamelen'**

Naam traject: **Buitengewoon waardevol: schoolerfgoed buitengewoon onderwijs**

Trajectcoördinator: KADOC

Doelgroepen: erfgoedgemeenschap van een school buitengewoon onderwijs (schoolbestuur, schooldirectie, oudervereniging...) (>proeftuin)
;

scholen voor buitengewoon onderwijs, collectie beherende erfgoedorganisaties met onderwijscollectie, erfgoedcellen en lokale erfgoedactoren die met dit erfgoed in het actuele inclusieve onderwijs aan de slag willen gaan (> verduurzaming).

Partners: CEAH, Basisonderwijs en Secundair Onderwijs Savioschool Gits (type 4) (partner 05.1 en 5.2)

Termijn: februari 2020 – juli 2020

Actie: waarderingstraject voor het schoolerfgoed buitengewoon onderwijs aan de hand van het erfgoed in een school voor buitengewoon onderwijs. In de context van de transitie naar inclusief onderwijs (M-decreet) is een waarderingstraject met betrekking tot het schoolerfgoed van het buitengewoon onderwijs bijzonder interessant. Diverse categorieën, zowel materiaal, immaterieel erfgoed als digitaal erfgoed zullen daarbij aandacht krijgen.

^a/ *Startsessie* (februari 2020)

Met wie: partners + Werkplaats Immaterieel Erfgoed (WIE – Jorijn Neyrinck reeds gecontacteerd), Dienst Informatieveiligheid GO! (Sofie Descamps reeds gecontacteerd) ; Erfgoedcel Brugge (verder bouwend op de expertise uit het project *Geen blinde vlek meer: naar een grondiger kennis en een grotere bekendheid van de collectie hulpmiddelen voor mensen met een visuele beperking* (collectie Spermalie/vzw De Kade) (partner 06) ; Faro...

Wat: ze nemen kennis van het opzet en wisselen ideeën uit met betrekking tot de aanpak en de scope van het te waarderen erfgoed. Ze verwijzen naar andere relevante actoren, reiken interessante literatuur, methodieken aan.... Ze waarschuwen voor valkuilen.

^b/ *Proeftuin* (maart-april 2020) : in dit traject ontwikkelt een cluster van erfgoedactoren in afstemming met de erfgoedgemeenschappen een waardenstelling voor het erfgoed van de school met het oog op het

hergebruik van het erfgoed binnen en buiten het schoolverband en een efficiënt gebruik van middelen en ruimte.

°c/*Forum* (mei 2020): hier worden de ervaringen gedeeld en uitgewisseld met een ruimere groep van onderwijs- en erfgoedactoren met ervaring, interesse en expertise ter zake zowel in de regio als daarbuiten zoals Stadsmuseum Ieper (onderwijscollectie), de School van Toen (Gent), scholen die in het verleden al met dit erfgoed werkten bvb Terbank Leuven, verantwoordelijken voor buitengewoon/inclusief onderwijs op het niveau van de koepels; onderwijsopleidingen buitengewoon onderwijs, Erfgoedhuis zusters van Liefde, museum dr Guislain; Blind, Doof Vlaanderen, Expertisenetwerk Erfgoed en Onderwijs Vives Tielt...

°d/*Verduurzaming* (juni-juli 2020): de ontwikkelde waarderingsinstrumenten voor het veelzijdige erfgoed zullen gedeeld worden op het platform *slimerfgoed.be*. De opgedane kennis wordt daarnaast ingezet bij het uitwerken van een meer generiek instrument voor de selectie van schoolarchieven van verschillende netten, dat gebruikt zal worden in traject 3.

°2/***Platform slimerfgoed.be***: Het platform *slimerfgoed.be* is de draaischijf waarop scholen en de erfgoedsector elkaar kunnen vinden en versterken rond schoolerfgoed. Partners van het project, deelnemers aan de proeftuinen of de fora posten er hun werkinstrumenten, resultaten en *best practices*. Leerkrachten kunnen er initiatieven posten en inspiratie opdoen omtrent alle functies van schoolerfgoed. Schoolbesturen vinden er het juiste instrumentarium voor het uitbouwen van een erfgoedbeleid. Erfgoed- en onderwijsactoren vinden er een overzicht van de subsidiemogelijkheden (lokaal, Vlaams, Europees) om te werken rond schoolerfgoed. De erfgoedsector kan er haar aanbod voor het onderwijs bekend maken en partners vinden om mee samen te werken. Het platform wordt ontwikkeld als een omgeving, die participatief is opgevat en die bedacht is vanuit de actoren die er mee aan de slag gaan.

De interactieve omgeving maakt het mogelijk voor alle betrokkenen om zelf content toe te voegen, die te categoriseren en te reviewen. Waar mogelijk

worden bestaande initiatieven en databanken geïntegreerd of geconnecteerd, zoals het Archief voor Onderwijs en Cultuurkuur. Vanuit enkele basismodules zal de tool verder ontwikkeld worden met input van de doelgroepen. Afhankelijk van de noden van deze doelgroepen en de technische en financiële mogelijkheden kunnen de functionaliteiten van het platform verder uitgebouwd worden.

Trajectcoördinator: KADOC

Partners: CEAH

Doelgroepen: Alle erfgoed- en onderwijsactoren (leerplichtonderwijs en kleuteronderwijs) in Vlaanderen met interesse voor en expertise inzake schoolerfgoed.

Termijn: september 2019 -augustus 2020

Acties:

- °a/ *Startsessie:* verzameling input inzake concept en technische ontwikkeling, in overleg met Cultuurkuur (Raf Schevenels - reeds gecontacteerd) en VAAA (Archief voor Onderwijs - Sarah Eloy, Nico Verplancke reeds gecontacteerd). Een ontwerp wordt getoetst bij de gebruikers aan de hand van focusgroepen;
- °b/ Een ontwerp wordt getoetst bij de gebruikers aan de hand van focusgroepen;
- °c/ Functionele en technische analyse;
- °d/ Ontwikkelen en testen van het platform;
- °e/ Content inbrengen (beschrijving en evaluatie van de proeftuinen en aansluitend andere *good practices* vanuit de forumgesprekken)

Het platform wordt verder ingezet en geactiveerd in de volgende fase van het project.

September 2020-augustus 2021

°1/ Twee proeftuintrajecten : Er wordt gewerkt in twee netwerkverbanden aan een proeftuin rond de erfgoedfuncties ‘behouden en borgen’ en een proeftuin ‘presenteren en toeleiden’.

***TRAJECT 3:** ‘behouden en borgen’

Naam traject: **Iedereen archivaris – selecteren kan je leren**

Trajectcoördinator: KADOC

Partners: CEAH, vrijwilligers van een erfgoedwerking op een school (Erfgoedwerking H.Graf Turnhout - Dries Horsten partner 07); Erfgoedcel k.ERF (partner 08).

Doelgroepen: medewerkers van de erfgoedwerking op de school (>proeftuin); erfgoedkernen op scholen (>verduurzaming)

Termijn: september 2020 – januari 2021

Acties:

°a/ Startsessie:

Met wie: actoren die ervaring en expertise hebben inzake de groepering, competentieontwikkeling en professionele ondersteuning van vrijwilligers in de erfgoedsector (bvb Faro, erfgoedcellen ...).

Wat: ze nemen kennis van het opzet en wisselen ideeën uit met betrekking tot de aanpak. Ze verwijzen naar andere relevante actoren, reiken interessante literatuur, methodieken aan.... Ze waarschuwen voor valkuilen.

°b/proeftuin : het opzetten van een erfgoedwerking op school met een team waar professionals en vrijwilligers deel van uitmaken. Hoe kan je hierbij leerlingen, oud-leerlingen en andere leden van de schoolgemeenschap betrekken? Hoe kan je hierbij tools en werkvormen introduceren die hen vlotter in staat stellen om samen te werken en tot een duurzame zorg van het analoge en digitaal schoolerfgoed te komen?

°c/Forum : hier worden de ervaringen gedeeld en uitgewisseld met een ruimere groep van onderwijs- en erfgoedactoren met ervaring, interesse en expertise ter zake in de regio en daarbuiten.

°d/Verduurzaming: een handige boekentas vol werkvormen, tips en tools om als professionals en vrijwilligers samen te werken aan een duurzaam erfgoedbeheer op school wordt beschikbaar gemaakt op het platform en (via Archiefbank Vlaanderen) tav andere sectoren met gelijkaardige nood (bvb zorg).

***TRAJECT 4 'presenteren en toeleiden'**

Naam traject : **School vol verhalen - school zonder geheugen**

Coördinator: CEAH

Partners: KADOC, via de onderwijskoepels worden vier scholen, twee scholen van elk net geselecteerd met bijzondere aandacht voor de interessante en dynamische regio Brussel, waarbij de ene school een nieuw opgerichte entiteit is en de andere een vestiging met een lange voorgeschiedenis.

Doelgroepen: erfgoedgemeenschappen van de betrokken scholen (> proeftuin); erfgoedgemeenschappen van scholen die vertrekkend vanuit schoolerfgoed de identiteit van een school willen achterhalen/vormgeven/profileren (>verduurzaming).

Termijn: september 2020 -januari 2021

Acties:

°a/ Startsessie

Met wie: actoren met expertise inzake de relatie erfgoed en identiteit in erfgoed- en onderwijssector (bvb onderwijskoepels, scholen met een uitgesproken erfgoedprofiel en ervaring inzake jubileumtrajecten...)

Wat: ze nemen kennis van het opzet en wisselen ideeën uit met betrekking tot de aanpak. Ze verwijzen naar andere *good practices* en relevante actoren, reiken interessante literatuur, methodieken, locaties, collecties aan.... Ze waarschuwen voor valkuilen.

b°/ Proeftuin: exploreert de relatie tussen schoolerfgoed en identiteit van een school en de rol van de erfgoedgemeenschap in het bepalen van het erfgoedprofiel van de school. De proeftuin loopt op twee 'nieuwe' scholen, die

een nieuw verhaal willen schrijven en op twee scholen met een lange voorgeschiedenis van continuïteit/discontinuïteit in profiel, schoolbevolking (gender, diversiteit), infrastructuur, visie, aanbod. De proeftuin zal lopen in Brussel omwille van de multiculturele en internationaal relevante context die toelaat identiteitsvorming aan de hand van schoolerfgoed in een snel wijzigende schoolomgeving te onderzoeken. Welk deel van het geheugen/erfgoed van hun school willen leerlingen nu bewaren/tonen/in de kijker stellen voor de toekomst?

c°/ Forum: hier worden de ervaringen gedeeld en uitgewisseld met een ruimere groep van onderwijs- en erfgoedactoren met ervaring en interesse ter zake in de regio en daarbuiten.

d°/ Verduurzaming: de ontwikkeling van een module, waarmee scholen een thematische webtentoonstelling kunnen opmaken en waarmee leerlingen en leerkrachten multimedial aan de slag kunnen om vorm te geven aan het profiel van hun school op basis van het erfgoed van de school.

°2/ Het platform wordt verrijkt met de content uit de proeftuinen en de clusters die er zich rond gevormd hebben.

°3/ Een afrondend forumgesprek beoogt de doorlopen trajecten te evalueren en samen na te denken over de verdere continuering en de rol van het platform daarbinnen (februari 2021)

Opzet: evaluatie van de doorlopen trajecten; samen nadenken over de verdere continuering en de rol van het platform daarbinnen.

Deelnemers: alle onderwijs- en erfgoedactoren die bij de vier proeftuinen betrokken waren, andere geïnteresseerden.

°4/Platform: implementatie in de onderwijs- en erfgoedsector (maart – augustus 2021)

>>via **publieksmomenten** voor de onderwijssector (onderwijscongressen) en de erfgoedsector ;

>>**Vorming**: studienamiddagen op vijf plaatsen in Vlaanderen: ism de navormingscentra van de bachelor lerarenopleidingen en FARO;

>>het **uitwerken van een stappenplan** voor een duurzaam beheer van het platform op termijn.